Л. Українка

Ф. Лопатинський

Театральний Музей Березіль № 583

Вавилонський Полон.-

Текст і проект (шкіц) постановки.-

(з'спробою дати "детальної" розробки.-)

Державний музей Театрального Мистецтва УРСР
Інв. № 1 сп/ф.

ТЕАТРАЛЬНИЙ МУЗЕЙ ПРИ М. О. „БЕРЕЗІЛЬ"
Вст. № 583

Державний музей Театрального Мистецтва УРСР
8455
Інв. № 56299

Робота №1, лаборантів Режісерської Лабораторії Мистецького Об'єднання Березіль.
Київ, травень 1923.

Иллюстрации
Музей МГУ Евреи
и ЭВЗ

1. 2.3.) Фермент маси невільників на K L M.

4.) Погоничі ① і ② з бичами на Ta і T56. Маса (35–40 г.) клином на N [RII – RVIII – SIX]

5.) Перед клину через S9. на SXI.

6–13.) Маса просовуючись боком RII–SIX через S трикут на T154, акцентуючи 7) 9) 11) На 13.) клин PI–SVII–T154–T101 в передній частині своїй майже знищений творить похилу, по наклону рівну площі H.

Світло (червоне) запалюється ліворуч, розширюючись по мірі руху маси на центру сцени (праворуч) яке однаке не сягає вище горизонтальної проведеної через C.7.

7.) Погонич з T56 через CI, CII, на H13; Купець – S4; раб Te; акц. маси.

8.) Погонич з Ta і пог. ③ по SI і SII на I1. I3. [③ на вколюшках на I3.]
раб T36; Вавилонець Tg; Елеазар T4.

9.) акц. маси.

10.) раб T39; Вав. T38.

11.) акц. маси. Елеаз. T14. Пог. з H13 на H15; пог. з I3 на I5; пог. ④ на Tв.

12.) Вав. T34, раб T49, Вав T44

13.) Раб. T54, 63, 72 на 89; Вав T80; Елеаз T53, Маса закінчуючи акц. в низ; Пог.: з Tв на T18; ⑤ на T6; з I5 на H10; з I1 на I7; з H15 на T177; ⑥ на C 3–4;

14.) Раб паде на T132; Вав. на T124

14a.) Елеаз на T82

15) Елеаз на T64

15a) Е. T73

16.) Е. T90

17.) Вав. рука в бік

18.) Вав. рука в гору [до удару] Елеаз [слова] T116, хапа за руку. Маса акц. в гору [здивовання й приглядання] погоничі звернення уваги;

19.) Маса повільне піднімання в гору; Погон.: T177 на T189; C3-4 на H15; H10 на H12
I7 на I10; T6 на T27; T18 на T23;

20.) Вав. махнувши рукою перекида Елеаз. на T173. сам на T140–133; Маса дрогін, співчуваючий похил до Елеаз.

20 a) Вав. на T140; Маса похил в низ; пог. відхил до норм. (заспокоєння)

I

3

Вавилонський полон

Погоничі 1) Гей ги! 2) 3) Гей ну! (2 Striche)
4) Гей ги! 5) Гей гей!
(Strich)

Невольники ~~За гріх~~
6 За гріх батьків нам взяв господь святиню.

Погоничі 7 Гей!

Невольники
8 За нечесть прадідів забрав свій храм

Погоничі 9 Гей ну!

Невольники
10 І ми тепер, як діти марнотравці

Погоничі 11 Гей!

Невольники
12 Покутуєм безвинно батьків довг!

Погоничі 13 Гей, гей!

Раб 14 Помилуй пане! 14a) Я малий, недужий раб!

Вавилонець 15 От я велит, дурний Вавилонець
І навантажую тебе як мула 15a [illegible]килями землю!
16 Гей ги, 17 гей ну! 18

Елеазар 18 Смилуйсь! 19 Таке мале хлопя,
19a Таке тяжко мордувати!

Вавилонець 20 ~~Ха~~! На те він раб!
20a Гей ги!

21.) Елеазар 156. — 4 — [І10 навколішки; Т27 на Т52; Т23 на Т9;

21а.) Е. Т148, хапа за руки Вав.; Пог.: Т189 на Т182; Н15 на Т186; Н12 на Н13-14;

22.) Вав. струшує руки Ел., що відступає на Т 156-163.

23.) Ел. Т170-178 [тиша. Пог. І10 підіймається

24.) Вав. б'є раба; Ел. перелякано-вичікуючи акц. в гору - вперед; маса

25.) Вав. тягне раба в напрямку Т 208; Е. закрив обличчя, зібгався.

26.) Говорить пог. Т186 на Т189; Е. від крику на 160; пог.: Н13-14 на Н16;
Маса акц. до вставання. ! [другий акц. до вст.

26а.) Говор. пог. Н16 на Т177-178; Е. від крику на Т143-Н15-16; Маса

27.) Говор. погон. Т52 на Т88; пог.: 189 на 172; І10 на Н12, Т9 на Т42

27а) Говор. 3 пог.: Т88 на 116, Т42 на 38-44, Н12 на Н13; пог. Т172 на 156, Т182 на 172-180

27, 27а.) Маса акцентує до вставання.—

28.) Н15 Елеаз.

28а.) Пог. Н13, через Н14 на Т144; вся маса з пог. рушила в напрямку на Т210

29.) (вимовляється з 28а) Маса іде; Елеаз. похилившись сідає на Н12.

— Світло погасає звільна. Тільки зловісне червоне пламя на Елеазарі залишилось. Голоси слабнуть. Під розширюючимся світлом, з темряви виринають площадки H, G, і 3/4 F. На них розкидані бранки; купець розглядає їх.

Бранки: G 3, 5, 7, ~~10~~ 18, 1а, 4а, 6а, 8а, F10; Купець HG

30.) 31.) Елеаз. підвівся коли голоси затихли, побачив бранок; говорить застигши в тій жаху; Купець H.5, 4, 3, 2.

32.) Е. H10; Куп. H1, G1, 2а, 3-4; [G4а-3; G1а на G1-H1.

33.) Е. H4, К. G5а

34.) Е. H3-G4; К. Поглянув з легковаженням на Е., потім G6, 7а; Бранки: 3 на 2; G4а на

35.) Е. відштовхуючи G5 на G5а, через G4 на G6-6а; Куп. G8-9; Бранки: G1-H1 на H2-3;
G2 на G1а; G3-4а на G2; G5а на G3-4а, G6а на G5;

35а.) Е. G7а; К. G9а, 10а; Бр.: G7 на G6; з G10 на E1.

36.) Е. G8-9а; Бр.: G8а на 7а, G4-5а × G3-4а; К. × 10а

36а.) К. G10а × - F10; Е. F8-9 [заступаючи дорогу] Усі бранки на G, крок в напрямку G10; Бр H2-3 × H2-1; U1 × U1-2

37.) Бранки акцент зібгання

38.) Бранки починають збірку до G5-5а; Е. акц. зібгання

Елеаз 21 Якби твій син був прода-
ний, твій власний син, 21а. годі-б
і він був раб!

Вав 22 Авжеж не як! 23 Та я своїх си-
нів не продаю, а ваших бач
купую! 24 Гей ги! 25 Гей ну!

Багачі ~~О~~ 26 Гей гей! 26а 27 Гей гей! 27а

Елеаз 28 О Господи! Скарай цега вороги
лютою смерти! 28а Бог. Гей!

Голоси 29 Ой горе, горе, горе!

II

Елеаз: 30 Торг! 31 Тут продають в неволю
бранців! 32 Ось купець багатий собі
нехай красну бранку вибіре!
33 Подумай пане! 34 Ці дівчата ма-
ють батьків, братів — 35 коли твоя
сестра, або дочка, 35а в полоні кому
достанеся, 36 годі-би ворог 36а про-
давав її?

Купець 37 Авжеж не як! 38 Таке вже доля

39.) Кут. наступає по F 9, 8, 7, на Є., що відходить F 7, 6, 5; Бранки заходяться, зі[illegible]

40.) Кут. акц. до Є.; Є. x F 2–1; Бр. F 10 на G 10, Бранки зникають. – [[illegible]

41.) зв. Бранки; світло меркне

42.) Світло згасло залишивши пітьмою на довгому розпуки Є. – Розширюючися в право, воно виглядає з темряви групу з жінки й чоловіка E7 E8.

43.) Чол. звертає увагу (слухове сприймання)

44.) Жінки повільне усвідомлення браку відповіди, здивування Є. напружено чекає відповіди

45.) Є. різко x E 3–4

46.) Ж. нетерпне заворушення } Є. [illegible] по E 4а, 5а, 6а, 7а

47.)

} здивування чоловіка концентрується від болю і страждання в світ по зі.–

48.) Чол. максим. концентрації, упав; Є. два швидкі кр. і завмер струнко [F. E8а E9а]

49.) Ж. навколішки над ним, руки на голову, голова в гору й вліво наче прислухається до чогось [акц. до втечі

50.) Ч. зривається зі [illegible]; Ж. злякано з острахом; чол. зах[illegible]

51.) Ч. і Ж. реакція, упадок, жест зломання й розпуки, що тягнеться IV–VIII. Чол. тікає по E 10а на A 1, A 2... світло розширюється до A 12, не захоплюючи форми B.

51а) Чол. затримався оглянувшися на A 9–10.

52.) Божевільне з темряви — спалахувати смолоскипом x A 10–11. Хапає повертаючого Є. за рамена

53.) Бож. повертає Є. плечима до публіки сама обличчям x A 9–10

54.) Бож. відштовхує Є. поперед себе x A 10–11 сама x A 8–7 обличчям вліво

Тікають x A 12–11 з рухом співчуття і [illegible] бож.–

54.)

39 Срепок! *adagio* Та я своїх дочок не продам, а 40 ваших бач купую

Голоси 41 Ой горе, горе, горе!

Єлеаз 42 Хто ж що такі серця пройме?!

III

Жінка 43 Бідний чоловіче ~~до вечері~~!

Чоловік 44 ——

Жінка 45 Чом хліба не їси?

Чол. 46 ——

Жінка 47 Гіркий мабуть?

Чол. 48 Не можу їсти!

Жінка 49 Лихо! Ти беззубий?! Дід!?

Чол. 50 Там!

Голоси } 51 оо! оо! 51а оо!
Жінка } Ой горе, горе, горе!

IV

Божевільне 52 Щасливе лоно те, що не родило
53 Щасливі груди, що не годували!
54 Геть, не вітайся, жінко вашмосцька
55 Геть не радій, синів гадючих мати

Дівчина (разом з бож.) ... (2р.)
Це з того часу як її єдину ~~в Єрусалимі~~

Ел. як від удару здригнувся і на А Вазисфрічак сидячому бруту.

електрифікований, ~~майже~~ отуплений, Е. ближчими краями форми А відходить на А 1 і уже нехоче мусить дивитися на сцену

VI

малу її дитину всього

Елеаз. Ой, як страшно!

Дівча А мож я бачила на власні очі
Як злопчика вхопив вовк за ноги
і вдарив об...

Елеаз Мовчи, не говори! Де ще було?!

Дівча Там...

Голоси Ой горе, горе, горе!

V

Жінка I Простіть мені бабки, що поступаю
чи ви не бачили де мого чоловіка?

Дід Як звется він?

Жінка I Евенезер Оссієв. [вою.

Дід Так звався він як ти ще не була вдо

Жінка I Що ти кажеш?! [роги!

Дід Не впивайся! Умерших не кажуть во-

Жінка II Ой що ж... я неможливе... з
дівьми... Де-ж?!

Дід Там.

Голоси } Ой горе, горе, горе!
Жінка I } о! о! о!

VI

~~...~~ II Давай вечерю.

Марги

Ч. на хрест розіп'ятий, говорить свої слова: розпучливо високий тарос наче шипіння гадюк під його ногами роздаються голоси Левітів. Він охоплений обуренням. Тепер видно що у Левітів просковзують від В. 12, 11, 10, 9, 8, 7 і з останніми словами зісковзують у центр-ву. Ч. рівночасно обурений відскакує на В., але там уже нікого не має.

Барко Чом ти не" варила?

Мари ———— [мовчить!

Барко Чого у тебе котел на во

Мари ————

Барко Де нема Малха?!

Мари Там!!

Барко Адонаї! [смутно

~~Хто і що, що серце тобі..?~~

~~Всі разом~~ ~~За гріх батьків, нам взяв Господь~~

~~За нечесть прадідів, забрав свій храм,~~ не до слів.

~~І ми тепер, як діти марнотравні~~

~~Покутуєм безвинно батьків довг!~~

VII

(II: тссс!)

Левіт I Ти чом не був сьогодня на молитві.

(I: тссс!)

Левіт II Мене послав начальник до рахунків

Матфрам гамарським саме йде розплата

Левіт I А ти не зміг знайти кого з невільних

щоб переняв в тебе?

Левіт II Неволя брате!

За добру поміч дав мені начальник

От сього перстня. I тссс!

Левіт I Господу хвала, що мудрістю від-

значив свій народ, ~~понад~~ над усі наро-

ди сього світу! ~~А~~ Другого до

Світло на Дальн. [В13], Х², і Н1. Самі про-
рок з х Н з рвотою. наче перелік зако-
пошилися підчас його промови Юд. пр
з прошумістиками при „Х"
Обидва цурри чимраз більше
набувають на себе то Н.
Дальн. перше „схаментувся" — акцент
в перед.

помочі не треба?

V

VIII

Самарійський пророк

Так говорить Господь: на Гарізімі
Я збудував собі свою оселю
На верховині свій олтар поставив
А ви одкинулися і не пізнали дому
Моєї слави; так не пізнає
Осел ясла, тільки син безумний
Де ж блукає він у тьмі надвірній
Де посміховисько стає ворожим дітям.

Юдейський пророк

Так говорить Господь: в Єрусалимі
Поставив я святиню серед люду
Щоб як до вулика до одної Матки
Збираються бджілки, так ви-б збиралися
До мене в храм єдиний, але ви
Як дикий рій, на безвість розлетілись
За те я ос лихих на вас наслав.

С. п. Юдин лев ограбував кошару
Ізраїлю, і розігнав овець.

Ред.: Суламітяни!

Ю. п. Сауловим нащадкам вівчарями
пристало буть, не пастирями люду.

Маса половина зійшла до бою на Н13. Друге „сухопутна" — Четв. по D отчужденими на C; Третє — Четв. по середину кидається поміж ворожих Маса заходячи підчас слів, з права на ліво, натиснула на Б, і стахає його по H в низ, до X

С. п.: Господь Ізраїля тебе досягне
Чит.: Схаменіться!
і через мене! [да!
І. п. Господи, згадай, твого раба Дави-
Елеаз. Схаменіться!
Не покривайте ганьбою імення
Ізраїля і Юди!
Голоси — А се ти пророче ганьби! —
Чим же ти прославив Ізраїля
і Юду? — Бридкий плазе! —
Чого приліз сюди з твого кубла? — Там бог твій! — І народ
— Юди їх славець! — Щоб ви-
кинув тебе господь із уст! —
Щоб згинуло ім'я твоє як
сміття! — Я потрощу це про-
кляте начиння!
Елеаз Не руш моєї арфи, бо невинна
вона з моїх гріхів! Мене клени
коли тобі здається що я вартий
а проклятим начинням не взивай
святої арфи!

Ebenso wie D1 von C.19.-18.

Лєвіт: Чим так провинились?!
Елєаз: А тим що ні одна струна у неї
нещиро зроду не бреніла!
— Ба! Так тим-же ти й от там
повісив! — До кого молодче ти
се промовив? — Не удавай
немов не розумієш! — Цей мо-
лодчик тобі, Елєазаре промовив так,
55. як і твоє сумління промовило б.
— Але-ж ніхто мовчить — Шко-
да і говорити до глухого! — Він
проклятий із його кленом!
Елєаз: Батьки і браття, матері і сестри!
З якого часу в нас таке настало,
Що без суда засуджують людей?
Кажіть мені, що трапилось, виразно
Чого я став між ~~вами~~ вас мов прокажений?
— Той побрав проказу в Вавилоні
співаючи за гроші на майданах
Вааловим синам!
Елєаз: А не побрались [лоні?
ви всі там на роботі в Вави—
— Робітники Молохови не служать!

Q to D 2-3 the B 13

Елеаз. Кому ж їх руки і начиння
служать! Хиба ж вони не збудували дому
Молохови такого як ніколи
В Єрусалимі наш Господь не мав?
Пророк I. Неволею не докоряють бранцям
Елеаз. А я-ж хиба не бранець? Защож ви
— Мене караєте за працю по неволі?
~~Пророк II~~ Бо шнур, лопата, рало і сокира
В руках майстрів — людські раби, а слово
В устах пророчих мусить тільки Богу
Служити, більш нікому!
Дід. Чи й тепер, простимеш Ел. суду?
Ел. Простиму, хоч би він мав ка-
мінням, скінчитися, цей суд! —
— Пророче ганьби! Проклятий плазе!
Чого приліз сюди з твого кубла?!
Щоб викинув Господь тебе із уст.
Щоб згинуло ім'я твоє як слина!
Елеаз. Ви мусите по правді розсудити!
Кривда неправа звернеться на вас!

Then AB

Щоб викинув тебе Господь із уст
Щоб згинуло ім'я твоє як сміття!
Я погрожую це прокляття начиная
Чого прийшов сюди з твого кубла!

Гееее!

Гііііі!

Дід: Послухаймо його! Нехай не скаже
Що ми мучили правду на руїні
В Єрусалимі. Так скажи ти нам
Що змусило тебе продати слово?

Елеаз. Бо не купив ніхто у мене рук
Не вчив мене мій батько до роботи
Мене безземним виховала мати.
Хоч рук моїх послухалася арфа
Але не слухає ні рало ні сокира.
Від жебраци відразу я утікав.
Бо зрешть геть прогнав мене з роботи.
– Нехай тебе годують батько-мати
коли не вчили заробляти.

Елеаз В Єрусалимі заробляв я чесно

І тим, чого вони своїх навчили
А тут... з неволі батька тяжко годувати.

~~Лев.~~ Чому-ж не вдався ти до свого люду
Щоб він тебе тим хлібом годував
Яким годуються левіти і каліки?

Елеаз. Бо я і не левіт і не каліка
Нехай, хто має хліб, віддасть десятину
Мені-ж нехай віддасть оту гадюку
Невільничого жала, що спиває
Всю кров із серця. Я її візьму
І понесу з собою на майдани
І дасть вона жало моїм словам
І свист її почують в Вавилоні!

— Ну, багато за такі пісні
Заробиш ти в Вавилоні? Певно менче
Ніж заробив за співанки Сіонські!

Елеаз. Я не співав їм співанок Сіонських!
Сіонська пісня — всіх пісень окраса —
Була як молода в Єрусалимі
Немов дружина у своєму місті.
А тут вона-б наложницею стала
Хто-ж візьме бранку за дружину
з любови?

Чолов. Чому ж ти їм не грав пісень полону
Чому не вилив сліз гірких неволі?
Холодна капля камінь пробиває
Чи ж не проймуть гарячі сльози серце
Хоч-би й лихе?
Елеаз. Мені Господь вложив
У душу гордощі. Не хочу згоду
Перед чужинцем
Вд. Гордощі лиш мучать невольника.
Пророк Гордині річ у тебе
Здіймається над жаль і над любов святу!
Елеаз Не міряй ти безмірного безкраю
Бо не збагнеш і сам що вийде з того.
Хлопець Пророчиста Елеазар між браніїв.
Чому ж то на майданах Вавилонських
Любов і жаль і гордощі тої
Мовчать? Хіба ж їм мало там простору?
Елеаз. А ти гадав довкола? А мій хлопче!
Я зміряв ті майдани Вавилонські
І знаю їх простор. Якось я йшов
Через отсі майдани, де саме веду

Молохови будують наші люде
Стинився я і задивився на неї:
Білі мармор мов вісти на тлі
Порфір жаріє мов пролита кров
Сіяє злото мов пожежа ясна
Недовбудоване досі, немов руїна
І чутно покликі наших переможців
І чутно стогін нашого народу.
Не чувсь я сам, як голосом великим
Гукнув на весь майдан: Єрусалиме!
Риданням відповіли бранці з муру
І сміхом обізвалися дозорці:
„Хіба якнебудь зверне ся ще руїна?
„Хіба ще йменнє має Божа купка?
„Я тільки раз пісні ми сліз добувся
Від чужинця. Сам цар заплакав над кінцем
Саула, над смертю Йонатана
— Хай живе [Гітлер
Цей милосердний цар. На його
час надія наша!

Елеазар — Милосердний цар хотів мене нагородити гойно.

1-й Левіт — Що він тобі давав Елеазаре?

Елеазар — Давав мені в своїм дворці світлицю. і скілько схочу бранок іудейських.
Уз того часу я прокляв пісні,
що викликають сльози в переможців,
то сльози нільських ящурів!

Молодий хлоп. — Було їм
Про славу предків наших заспівать,
Щоб знали силу нашого народу!

Елеазар — Співав.

Молод. хл. — І що ж?

Елеазар — (мовчить)

Дід — Кажи Елеазаре,
Як прийняли чужинці пісню

Елеазар — Один з них засвистав [illegible] і головою всміхнувшись, покивав. Другий сказав:

„Не все тож і правда!" Третій
намовляв
мене до військових співців при-
стати.
У всі одні по одному казали;
„Чи тілько світа, що в Єрусалимі
Чи ми пісень не знаєм про Едом?
про Мізраїм? Чи слава Амалека,
Амона, Аморея не така
була колись, як і минула слава
Ізраїля?"

1й пророк — О, Господи, скарай
уста ворожі німотою смерти.

Елказар — І я їм став співати про Едом,
про Мізраїм і про чужі язики
чужою мовою. І слухали вони,
як меч кривий зрадливого Едома
Зломив ся перед зброєю Ассура
як Амалек, Амон та Аморей
з розбійників рабами поробились
як Мізраїм, володар над пів-світу
колишній пан ізраельських племен
одвічній силі мусів покоритись;

як в море впав косяк їздець і кінь
і вся потуга фараонів гордих,
як спорожнів обридлий дім роботи,
спустошився проклятий двір неволі.

Мол. хлоп. — Що ж, слухачі?

Елеазар — Були такі, що блідли.

2" прор. — Бодай на вік поблідли й почорніли.

Мол. хлоп. — Чому ти їм не кинув просто в вічи,
що і на їх ще прийде судний день.

Елеазар — Для свого слова тісно в Вавілоні:
Сьогодні я співав їм про Офір,
Сідон і Тір, про їх майстерність, мудрість,
про скарби їх, яких немає й не буде
ніколи у скарбниці вавілонській.

1" Левіт. — Чи ти ж багато заробив за пісню?

Елеазар — Ти, може, думав, — скарби ханаанські?
От маю хліб сьогодні на вечерю.

Молод. хл. — А певне за пісні, що вихваляли
потугу вавілонську, заробив
ти не одну обручку щирозолоту!

Елеазар — Єхидна лиш отрутою говорить,
Але не всіх отрута досягає!
Коли ти чув, щоб я співав пісні
про славу і потугу вавилонську?

Мол. Хл. — ——— мовчить

Елеазар — Ти сам себе мовчанням осудив.

Дія — Елеазаре, може в Вавилоні
твої пісні до речі и до ладу,
та Ізраїлю, Едом і всі язики
не нагадають вже про Палестину,
не збудять думку про Єрусалим.

Елеазар — Хіба вже нам нагадувати треба?

Дія — Не нам, а тим, що мову чужого
між ворогами звикли розмовляти.

Єлеазар. — То як же зрозуміють
рідну пісню?
А по чужому як її співати?
Дід. — Так ти за чужомовними
словами
Забудеш промовлять „(русалки

Єлеазар — Була моя правиця дужа
хто подолати міг її?
Чи я ж тоді казав до себе:
„Щасливий я — правиця є!"
Чи то ж не я їй коли промовив:
„Правице, знай, що ти моя!"
Та ворог злий поранив руку,
мені правицю відрубав!
Кого ж тепер я переможу
і хто не подола мене?
Я день і ніч кажу до себе:
„Ой, горе! Де ж моя рука?"
Дивлюсь я на плече і плачу

„Бравице, як тебе забуть!"

Був у батенька мого рясний виноград,
У матусі зелений садочок,
походжав я по ньому, зривав ягідки,
і топтав собі листя під ноги.
Злий сусід запалив наш рясний виноград,
І спустошив зелений садочок.
Погоріла лоза, посохли ягідки
І пречудна краса спопеліла.
Коли я під попелом знайду хоч листок,
Я до серця його приголублю.
„Браття милі", скажіть, чи не
має хто з вас

хоч листочка з мого винограду.
Сон мені грізний тремтить вія—
хто відгадає його?
Наче я в руки дістав ся
до ворогів найлютійших,
що ж вороги починали,
що ж мені вдіяли мої?
Руки мої все ще дужі,
ноги мої все ще гнучкі,
очі мої все ще видючі,
непокалічене тіло,
тільки язик мій, язик —
здавсь ворогам на поталу!
Хтів я промовити слово,
хтів я хоч голос подати, —
кровю уста обізвались
і заридали жовчавим

Елказар — Батьки і браття, матері
і сестри!

Я йду від вас каліка, або

Який проклін страшніший я
над мовчання,

Дід. — Ми не клянем тебе, Валтасаре.

Мол. хл. — Прости мені за згірдне слово,
брате.

Валтасар — Ви не клянете. Я прощаю,
браття,
вам всі слова. А все ж
проклятий я
страшним прокльоном
крови.
Кров батьків,
пролита марне за пропащу
волю,
тяжить на голові моїй і
вашій
і клонить нас чого? аж до
землі,
до каміння того, що не здійняв...

на сміне у руці 37 того народу.
Син чоловічий сам себе поранив
об гострий камінь, надавивши до
долу,
У розпачі розідрав одежу честі,
посипав голову золою ганьби!
От, я до долу впав, як і святиня
всі попадали ми, як брусами.
І як тепер відбудувати тяжко
святиню нашу, так нам тяжко
встати
із пороху невільницької ганьби.
Бо впала ганьба і на наші
руки,
що не змиємо жодних нам одібрати,
нам, подоланим, а змиємо
роботи
на ворогів. Бо тяжкої неслави

покрилося дівчат сіонських тіло,
бо не втопилися вони в Євфраті,
а бавити пішли синів розпусти
і годувати ~~ним~~ свого ~~розпусти~~ безчестя.
У нечесть попняла мої уста,
бо з голоду уста ці не замовкли,
а промовляли мовою чужою
на них, від Бога проклятих
кайданах,
де всі пісні брехлять, а тільки та,
що з серця рветься мусить
умирати.
Гнітить нас ганьба тяжче
від кайданів,
гризе нас гірше ніж залізні
пута.
Терпіть кайдани, що несвідомі
сорому,

забуть їх не розбивши, гірший
стид.
Нам два шляхи: смерть або
ганьба, поки
шляху не знайдем на брусах.
Шукаймо, браття до свободи
стежки
Так, як спраглий води шукає в
пустині;
аби не міг сказати ворог
дужий:
„Ось я убив Ізраеля, він мертвий,
А поки знайдем, за життє борі-
мось,
Як барс поранений серед облави,
нехай не буде приказки між
людьми;

„Заснув Господь Ізраїля на небі".
О, рано ще радій ти Вавілоне!
Між вербами бренять ще наші арфи,
ще ллють ся сльози в ріки вавілонські,
ще соромом горить дочка Сіона,
Іудин лев іще рикає гнівно!
Живий Господь, жива душа моя,
Живий Ізраїль ще і в Вавілоні!
Месс: Живий Ізраїль ще уж!
Голос покликача з табору
Ізраїль, до наметів! Ніч надходить
(3 р.)
Голос: Із[illegible] і [illegible] такі серця [illegible]?

Державний музей [illegible] Мистецтва УРСР
8453
Інв. № 56299